

प्रदेशलोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश र स्थानीय तह अन्तर्गतका शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह, पाचौं तह प्राविधिक सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम एवं परीक्षा योजना पाठ्यक्रमको रूपरेखा:- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसारका चरणमा परीक्षा लिइने छः

क. प्रथम चरण: लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क: १००

ख. द्वितीय चरण: अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क: १५

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)

विषय	पूर्णाङ्क	उत्तिर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या × अङ्कभार	समय
सेवा सम्बन्धी	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice)	५० प्रश्न × २ अङ्क=१००	४५ मिनेट

द्वितीय चरण: अन्तर्वार्ता (Interview)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	१५	मौखिक

द्रष्टव्य :

१. लिखित परीक्षामा निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

इकाइ	खण्ड क	खण्ड ख	खण्ड ग
प्रश्न संख्या	२३	२२	५

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर वापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस वापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडी (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइने छ ।
- पाठ्यक्रम लागू हुने मिति:- २०७८।०८।१६

प्रदेश र स्थानीय तह अन्तर्गतका शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह, पाचौं तह प्राविधिक सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम एवं परीक्षा योजना

पत्र/विषय:-सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क)- शिक्षा र शिक्षण

१ शिक्षाको परिचय

- १.१ शिक्षाको अवधारणा र अर्थ
- १.२ शिक्षाका प्रकार, उद्देश्य र कार्यहरू

२ बालविकास

- २.१ मानव वृद्धि र विकासको अवधारणा
- २.२ प्रारम्भिक बाल्यअवस्था देखि किशोरावस्था सम्मका विशेषताहरू

३ सिकाई प्रक्रिया र सिकाईका सिद्धान्तहरू

- ३.१ सिकाईको अवधारणा र यसका अपवादहरू
- ३.२ सिकाईमा प्रभाव पार्ने तत्वहरू: प्रेरणा पुनर्बल, अभ्यास, स्मृति र विष्मरण, स्थानान्तरण
- ३.३ सिकाईका सिद्धान्तहरू
  - ३.३.१ शास्त्रीय सम्बन्धन (Classical Conditioning)
  - ३.३.२ कार्यपरक सम्बन्धन (Operant Conditioning)
  - ३.३.३ प्रयत्न र भूल सिकाई (Trial and Error Learning)
  - ३.३.४ अन्तरदृष्टि सिकाई सिद्धान्त (Insightful Learning Theory)

४ शैक्षणिक योजनाहरू

- ४.१ नगर/ गाउँ शिक्षा योजना
- ४.२ विद्यालय सुधार योजना
- ४.३ वार्षिक कार्य योजना
- ४.४ शैक्षणिक योजना (शिक्षण एकाई योजना, दैनिक योजना र समय तालिका)

५ शिक्षण विधि र सामाग्रीहरू

- ५.१ शिक्षक केन्द्रीत विधिहरू: प्रवचन र प्रदर्शन
- ५.२ अन्तरक्रियात्मक विधिहरू प्रश्नोत्तर र छलफल
- ५.३ विद्यार्थी केन्द्रित विधिहरू: खोज, समस्या समाधान, परियोजना, घटना अध्ययन र सर्वेक्षण
- ५.४ शिक्षण सामाग्री र यसको वर्गीकरण

प्रदेशलोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश र स्थानीय तह अन्तर्गतका शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह, पाचौं तह प्राविधिक सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम एवं परीक्षा योजना

६ विद्यालय शिक्षाको पाठ्यक्रम अध्ययन

- ६.१ तहगत उद्देश्यहरू
- ६.२ क्षेत्र र कम तालिका
- ६.३ विषयगत धार र इच्छाधिन विषयहरू
- ६.४ विषयगत रूपमा पाठ्यभार विश्लेषण
- ६.५ राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप, २०७६

७ शैक्षणिक मूल्यांकन र परीक्षा

- ७.१ मूल्यांकनको अवधारणा
- ७.२ मूल्यांकनको प्रकार स्थान निर्धारण, निर्माणात्मक निर्णयात्मक र निदानात्मक
- ७.३ मूल्यांकनका साधनहरू: लिखित, मौखिक, प्रयोगात्मक र अवलोकन
- ७.४ प्रश्नका प्रकारहरू: वस्तुगत र विषयगत (अर्थ, सवलता र सीमितताहरू)
- ७.५ विद्यालय तहको परीक्षा संचालन, व्यवस्थापन र प्रमाणिकरण

८ कक्षा कोठा व्यवस्थापन र शैक्षणिक संगठन

- ८.१ समावेशी शिक्षा र विविधताको व्यवस्थापन
- ८.२ बालमैत्री कक्षा कोठा
- ८.३ सहभागितात्मक सिकाइ
- ८.४ सूचना प्रविधिको उपयोग
- ८.५ विषय शिक्षण, कक्षा शिक्षण र बहुकक्षा शिक्षण
- ८.६ शैक्षणिक संगठन र शिक्षक व्यवस्थापन

९ शैक्षिक तथ्याङ्क व्यवस्थापन र प्रयोग (विद्यालय, स्थानीय तह र प्रदेश)

- ९.१ तथ्याङ्क व्यवस्थापन योजना, व्यवस्थापन र यसको प्रयोग
- ९.२ तथ्याङ्क विश्लेषण र समस्या पहिचान

१० शिक्षक व्यवस्थापन र विकास

- १०.१ शिक्षक तयारी, शिक्षक अध्यापन अनुमति पत्र, शिक्षक छनौट
- १०.२ शिक्षक सरुवा, शिक्षक बढुवा, शिक्षक तालिम
- १०.३ शिक्षक सेवा सर्त तथासुविधाहरू

प्रदेश र स्थानीय तह अन्तर्गतका शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह, पाचौं तह प्राविधिक सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम एवं परीक्षा योजना

११ संकटमा शैक्षिक व्यवस्थापन

११.१ शैक्षिक योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन

११.२ अनलाईन शिक्षा

११.३ लचिलो (Resilience) शैक्षिक व्यवस्थापन

खण्ड (ख) नेपालको शिक्षा प्रणाली

१ शैक्षिक इतिहास र महत्वपूर्ण शैक्षिक घटनाहरू (२००७ साल देखि हाल सम्म)

२ शिक्षाको विकासक्रम (विद्यालय र उच्च शिक्षा)

३ शैक्षिक कार्यक्रम

३.१ शिक्षाको राष्ट्रिय उद्देश्य र नीति

३.२ शिक्षाको संगठन तथा संरचना (संघ, प्रदेश र स्थानीय तह)

३.३ शिक्षाको तहगत संरचना

४ विभिन्न शिक्षा आयोग तथा शिक्षा समितिहरूका प्रतिवेदनहरू (विद्यालय पाठ्यक्रम, शिक्षक र विद्यार्थी मूल्याङ्कन)

५ आवधिक योजनामा शिक्षा

५.१ चालु आवधिक योजनामा शिक्षाको उद्देश्य, नीति र प्राथमिकता

५.२ सुदूरपश्चिम प्रदेशको आवधिक नीति तथा योजनामा शिक्षा

६ शिक्षाको क्षेत्रमा गरिएका विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय प्रयासहरू:

६.१ सबैका लागि शिक्षा

६.२ दिगो विकास लक्ष्यमा (SDG) शिक्षा

६.३ मानवअधिकार र शिक्षा

६.४ बालअधिकार र शिक्षा

६.५ शिक्षामा समान अवसर र समतामूलक पहुँच

६.६ शिक्षा र सामाजिक न्याय

६.७ राष्ट्रिय एकताका लागि शिक्षा

६.८ लैङ्गीक मूल प्रवाहीकरण र शिक्षा

७ शिक्षाका राष्ट्रिय कार्यक्रमको सामान्य जानकारी

७.१ विद्यालय क्षेत्र विकास कार्यक्रम

७.२ आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा

७.३ बालिका तथा महिला शिक्षा

प्रदेशलोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश र स्थानीय तह अन्तर्गतका शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह, पाचौं तह प्राविधिक सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम एवं परीक्षा योजना

७.४ व्यावसायिक तथा प्राविधिक शिक्षा

७.५ अनौपचारिक शिक्षा

७.६ उच्च शिक्षा

८ शिक्षामा सूचना प्रविधिको प्रयोग र महत्व

८.१ IEMISसम्बन्धी जानकारी

८.२ E- Learning सम्बन्धी जानकारी

८.३ शैक्षिक सूचक सम्बन्धी जानकारी

८.४ दूर शिक्षा

खण्ड (ग) विविध

१ शिक्षा ऐन, २०२८ र शिक्षा नियमावली २०५९ (संशोधन सहित)

२ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ (शिक्षासँग सम्बन्धीत व्यवस्था)

३ कार्यालय कार्यविधि र व्यवस्थापन

४ निजामती सेवा ऐन, २०४९ र निजामती सेवा नियमावली, २०५०

५ सुदूरपश्चिम प्रदेशको भूगोल, प्राकृतिक र सांस्कृतिक सम्पदा, लोकसाहित्य र संस्कृति सम्बन्धी सामान्य जानकारी

-----End-----